

Vlas en Hennep.NL

Jaarverslag 2017

Jaarverslag 2017 Vlas en Hennep.NL

Voorwoord

Voor u ligt het derde jaarverslag van de Nederlandse Vlas- en Hennepvereniging, Vlas en Hennep.NL.

De vereniging behartigt de belangen van bedrijven die actief zijn met de twee vezelgewassen die in Nederland geteeld worden: vlas en hennep.

In de hoofdstukken 1, 2 en 3 van het jaarverslag wordt informatie geboden over het functioneren van onze vereniging. In de hoofdstukken 4, 5 en 6 wordt ingezoomd op de drie belangrijkste aandachtsgebieden: promotie, onderzoek en overheidsbeleid.

Ik hoop dat u door het lezen van het jaarverslag 2017 een goed beeld krijgt van de activiteiten van onze vereniging en dat uw belangstelling wordt gewekt om samen met ons te werken aan de bevordering van de teelt en het gebruik van twee mooie landbouwgewassen.

Watze van der Zee

voorzitter Vlas en Hennep.NL

1. Algemene informatie

De Nederlandse Vlas- en Hennepvereniging, Vlas en Hennep.NL, is opgericht op 15 juli 2014. De directe aanleiding voor de oprichting was de opheffing van het Productschap Akkerbouw op 31 december 2014. Binnen het productschap bestond er een Commissie Vlas en Hennep.

De vereniging behartigt de belangen van ondernemingen in de vlas- en hennepsector. Tevens bevordert de vereniging dat de producten van vlas en hennep bekend worden bij bedrijven die deze producten kunnen toepassen en bij de consument.

Het vezelvlasareaal in 2017 in Nederland bedroeg volgens het CBS 2.560 ha, voor vezelhennep was het 2.262 ha.

Na de start in 2014 was 2015 het eerste jaar dat de vereniging volwaardig functioneerde. In 2016 en 2017 werden de activiteiten verbreed met onderzoek aan nieuwe gewasbeschermingsmiddelen voor vlas. Ook kwam in 2016 het duurzaamheidscertificaat vezelhennep tot stand. Door deelname aan het certificatieschema kan de hennepteiler voldoen aan zijn verplichtingen in het kader van de vergroening van de directe inkomenssteun.

Vlas en Hennep.NL heeft leden en partners. De leden zijn actief in de afzetketen vanaf de zaaizaadproductie tot en met de handel in vezels. Het zijn bedrijven met één of meer van de volgende activiteiten: zaaizaadproductie, teelt en verwerking van vlas en hennep of handel in vlas- en henneproducten. De partners zijn een bredere groep van bedrijven en instellingen met activiteiten, gerelateerd aan vlas en hennep. Op de website van Vlas en Hennep.NL zijn gegevens over de leden en partners te vinden. Actualiteiten worden gedeeld via de facebook pagina van de vereniging.

Het secretariaat van de vereniging ligt bij de Brancheorganisatie Akkerbouw. De heer David Kasse vervult de functie van ambtelijk secretaris, mevrouw Heleen Aarsen heeft enkele administratieve taken. Vlas en Hennep.NL en de Brancheorganisatie Akkerbouw hebben met het oog hierop een dienstverleningsovereenkomst afgesloten.

2. Bestuur en ledenvergadering

Leden en bestuur

Aan het einde van 2016 was ongeveer drie kwart van de Nederlandse vlassector bij de vereniging aangesloten. Voor hennep, bestemd voor de vezelwinning, was de dekking 100%. Daarnaast zijn enkele bedrijven partner van de vereniging.

De vereniging hanteert een rooster van aftreden. Daarin is vastgelegd dat om de 2 jaar de helft van de bestuursleden aftredend is. In 2017 waren dat de heren Depourcq, De Jager, Dun, Dewaele en Van Gremberghe. De eerste vier genoemden stelden zich herkiesbaar en zijn door de algemene ledenvergadering opnieuw benoemd voor 4 jaar. De heer Van Gremberghe keerde niet terug in het bestuur en werd opgevolgd door mevrouw Van Gremberghe – De Letter. In 2019 zijn de heren Van Looij, Wouda, Van der Zee, Berg en Engels aftredend.

Voorzitter van de vereniging is de heer Watze van der Zee, de heer Ton Wouda is secretaris/penningmeester. De samenstelling van het bestuur is te vinden in bijlage 1. Het bestuur kwam in 2017 bijeen op 1 februari, 18 mei en 7 november.

Algemene ledenvergadering

De algemene ledenvergadering vond plaats op 17 februari bij Limagrain Nederland te Rilland. De algemene ledenvergadering begon met een formeel gedeelte waarin de jaarrekening over 2016 en de begroting voor 2017 werden vastgesteld en bestuursleden werden benoemd.

Daarna was er een informatief gedeelte. Dit bestond uit drie onderdelen.

- De markt van vlasvezels en de internationale promotie voor vlas en hennep

De heer Bart Depourcq (Van de Bilt Zaden en Vlas), voorzitter van de Confédération Européenne du Lin et du Chanvre (CELC) gaf een analyse van de ontwikkelingen op de markt van vlasvezels. Tevens schetste hij een beeld van de activiteiten van de CELC op het gebied van collectieve promotie.

- De marktsituatie voor hennep

De heer Mark Reinders (HempFlax), voorzitter European Industrial Hemp Association (EIHA), gaf een overzicht van de ontwikkelingen in de afzet van vezelhennep en de vele producten die daaruit vervaardigd worden. Het ging daarbij om de afzet van vezels naar de automobiellindustrie, de toepassingen van scheven in de bouw en de winning van gezondheid bevorderende inhoudsstoffen uit het blad en de bloemen van de vezelhennep.

- Onderzoek aan gewasbeschermingsmiddelen

Het opstarten van praktijkgericht onderzoek was in 2015 nog niet gelukt, omdat hiervoor de financiële middelen ontbraken. In 2016 er wel onderzoek uitgevoerd, in 2017 werd dit voortgezet. Dit gebeurde in samenwerking met de CZAV en wel te Oostburg op het vlasperceel van de heer Mark Verhage. Het ging om de beproeving van groeiregulatoren en fungiciden. De heer Verschueren (Van de Bilt Zaden en Vlas) presenteerde de resultaten van het tweede jaar van onderzoek.

Na de presentaties werd de ledenvergadering afgesloten met een maaltijd. Deze werd aangeboden door de gastheer, Limagrain Nederland.

3. Financiën

Over 2017 is een jaarrekening opgesteld. Deze is vastgesteld in de algemene ledenvergadering van 8 februari 2018. Een samenvatting is te vinden in bijlage 2.

In de lasten en baten wordt een onderscheid wordt gemaakt tussen:

- algemeen, dat wil zeggen alles wat te maken heeft met het functioneren van de vereniging: uitvoering van het secretariaat door de Brancheorganisatie Akkerbouw, vergader- en reiskosten.
- projecten, specifiek voor vlas of voor hennep, voornamelijk op het vlak van promotie voor linnen.

De leden en partners dragen bij in de kosten van de vereniging middels contributie. Daarnaast doen de leden een bijdrage voor projecten, specifiek gericht op de vlassector of de hennepsector.

Algemeen

De baten in 2017, in totaal € 40.4012, waren hoger dan de lasten, zodat het jaar 2017 kon worden afgesloten met een resultaat van € 1.517. Vastgesteld kan worden dat de opbrengst uit de vlassector achterblijft, omdat over niet alle ha's een afdracht wordt gedaan. Omdat de kosten meevielen, kon onder "algemeen" toch een positief resultaat genoteerd worden, een bedrag van € 1.517. Dit is iets lager dan in 2016, toen het € 2.082 was.

Een punt van aandacht blijft de ledenwerving om de participatie van de vlassector in de vereniging te vergroten. Ook moet er, in overleg met het Algemeen Belgisch Vlasverbond nog een oplossing gevonden worden voor de bijdrage voor percelen die in Nederland geteeld worden en in België worden verwerkt. Dat gaat over ruim een kwart van het Nederlandse areaal. Het omgekeerde, teelt in België en verwerking in Nederland, komt veel minder voor.

Projecten vlas

De baten in 2017, in totaal € 74.299. Dit is minder dan in 2016, toen het om € 80.097 ging. Het negatieve resultaat, - € 8.939, is het gevolg van het feit dat de bijdragen minder waren dan begroot, mede als gevolg van het feit dat niet over alle ha's vlas een afdracht wordt gedaan. Het resultaat in 2016 was - € 4.265. Omdat de jaarrekening 2015, die ook het jaar van oprichting 2014 omvatte, voor projecten vlas een positief resultaat van € 75.016 te zien gaf, konden de negatieve resultaten van 2016 en 2017 worden opgevangen.

Deze reserve van € 75.016 was het resultaat van twee meevallers: 1. bij het opstellen van de begroting 2014 was geen rekening gehouden met het bedrag van € 39.500, dat in 2014 beschikbaar is gekomen vanuit het Vlasfonds van het vroegere Landbouwschap, 2. bij het opstellen van de begroting 2015 was er vanuit gegaan dat de bijdrage voor de CELC promotie in vergelijking met 2014 aanzienlijk verhoogd zou worden, namelijk van € 30.000 naar € 75.000. In de loop van 2015 bleek dat de verhoging van de bijdrage voor promotie pas in 2016 van kracht werd. De bijdrage in 2015 bleef € 30.000.

Projecten hennep

Het negatieve resultaat over 2017, een bedrag van - € 230, is een gevolg van het feit dat aan de hennepbedrijven in 2017, evenals in 2016, geen bijdrage voor projecten werd gevraagd. Omdat de jaarrekening 2015 een resultaat te zien gaf van € 9.700, konden de

negatieve resultaten van 2016, te weten - € 5.785, en 2017 gemakkelijk worden opgevangen.

Resultaat, ontwikkeling eigen vermogen van de vereniging

Het resultaat over de jaren 2014 en 2015, dat is terug te vinden in de jaarrekening 2015, bedroeg € 92.154. Dit eigen vermogen was voldoende om de negatieve resultaten van 2016, te weten - € 7.968, en 2017, te weten - € 7.651, op te vangen.

De reserve op 31 december 2017, een eigen vermogen van € 76.534, is van belang voor de betalingen die in de eerste helft van 2018 moeten gebeuren. De inkomsten uit de contributies 2018 komen namelijk voor het grootste deel aan het einde van het jaar binnen.

4. Promotie

Vlas

Vlas en Hennep.NL is lid van de internationale vlas- en henneporganisatie CELC (Confédération Européenne du Lin et du Chanvre) te Parijs. Vanuit Vlas en Hennep.NL is de heer Bart Depourcq is de vertegenwoordiger in het bestuur van de organisatie. Op 7 november 2013 werd hij benoemd tot voorzitter van de CELC.

De CELC initieert en coördineert de internationale linnenpromotie. De promotie heeft tot doel:

- modetrends te beïnvloeden,
- de distributie van linnen te ondersteunen,
- de kwaliteit van linnenproducten te verbeteren,
- nieuwe vezeltoepassingen te stimuleren.

De CELC is aanwezig op beurzen voor garens en stoffen en benadert modeontwerpers. Om de afzet van linnen te stimuleren geeft de CELC voorlichting op modevakscholen en biedt ondersteuning aan jonge ontwerpers. De CELC organiseert persconferenties voor de vakpers en werkt samen met modehuizen. Een onderdeel van de promotie zijn de nieuwe toepassingen van vlas en hennepvezels. De CELC is aanwezig op beurzen voor nieuwe materialen en brengt wetenschappers op dit terrein bijeen.

Een belangrijke activiteit is het promotieprogramma Be Linen, dat door de CELC wordt geleid en dat wordt gefinancierd door de Europese Unie en de CELC. Be Linen 1, het eerste programma, duurde 3 jaar en eindigde in 2013. Vanaf 2015 loopt er een vervolgprogramma van 3 jaar, gericht op Frankrijk, Italië en het Verenigd Koninkrijk. Het gebeurt onder de titels "J'aime le lin", "Amo il lino" en "I love linen"

De bedrijven die opereren onder de vlag van de CELC, maken gebruik van kwaliteitslabels:

- om de kwaliteit van Europese vlas- en hennepvezels te onderstrepen maken de vlasverwerkers gebruik van het logo "European Flax",
- voor linnen producten die in Europa zijn geproduceerd, wordt het "Masters of Linen" logo gebruikt.

Het gebruik van deze logo's is voorbehouden aan leden van de nationale organisaties die lid zijn van CELC.

Naast promotie is ook de uitwisseling van marktinformatie een taak van de CELC. Deze marktinformatie, die aangeleverd wordt door de organisaties die lid zijn, is beschikbaar voor de bedrijven die bij CELC zijn aangesloten. Op de ledenbijeenkomsten van Vlas en Hennep.NL vormt de presentatie hiervan een vast onderdeel van het programma. Ook is deze informatie de basis voor berichten aan de vakpers die Vlas en Hennep.NL met enige regelmaat uitbrengt.

Hennep

Vlas en Hennep.NL is aangesloten bij de European Industrial Hemp Association. Deze organisatie, die startte als platform voor de Europese hennepcultuur en -verwerking, is uitgegroeid tot een internationale organisatie voor de hennepindustrie en de vele bedrijven die producten uit vezelhennep toepassen, bijvoorbeeld in de bouw en de composietindustrie. Daarnaast is er steeds meer belangstelling voor de gezondheid bevorderende werking van inhoudstoffen en voor de toepassing van hennepzaad in voedingsmiddelen. Het voorzitterschap van de organisatie wordt vervuld door de heer Mark Reinders (Hempflax).

5. Onderzoek

In 2016 is een start gemaakt met onderzoek aan gewasbeschermingsmiddelen voor vezelvlas. Dat gebeurde in samenwerking met de CZAV. Dit bedrijf zorgde ook voor de contacten met de fabrikanten van gewasbeschermingsmiddelen. Het onderzoek werd in 2017 voortgezet. In Oostburg is op het vlasperceel van de heer Mark Verhage een proef uitgevoerd met groeiregulatoren en fungiciden. De proeven werden aangelegd door Cultus Agro Advies te Lottum. Dit bedrijf zorgde ook voor de verwerking van de gegevens. Bepalingen van het vezelgehalte vonden plaats bij Van de Bilt Zaden en Vlas.

De begeleidingscommissie voor het onderzoek kwam bijeen op 7 februari 2017. Het doel was het opstellen van een proefplan voor 2017.

Waarnemingen werden gedaan door de heren Patrick Verschuere (Van de Bilt Zaden en Vlas), Bart van den Dries (CZAV) en Joop Basting. De laatstgenoemde droeg ook zorg voor de verslaglegging en voor de informatievoorziening vanuit het veld, namelijk via WhatsApp en email.

Op 28 juni werden de leden in gelegenheid gesteld om het proefveld te bezoeken en uitleg te krijgen.

6. Overheidsbeleid

Over drie onderwerpen zijn er vanuit Vlas en Hennep.NL contacten met de overheid: EU-landbouwbeleid, gewasbeschermingsbeleid en specifiek beleid ten aanzien van hennep, verband houdend met de volksgezondheid

Op 10 februari 2017 bracht een delegatie van het Ministerie van Economische Zaken, afdeling Europees Landbouw- en Visserijbeleid en Voedselzekerheid, op uitnodiging van Vlas en Hennep.NL een bezoek aan Oude Pekela voor een overleg met de twee hennepverwerkingsbedrijven Dun Agro en Hempflax en een bedrijfsbezoek aan Dun Agro. Het doel van het bezoek was een kennismaking met de vezelhennepsector. Tevens kwamen enkele specifieke kwesties aan de orde.

Volksgezondheid

In de praktijk bestaat er soms onduidelijkheid over een perceel hennep. Is de teelt legaal of illegaal? Om op dat punt meer duidelijkheid te scheppen stelt Vlas en Hennep.NL voor om de lijn te volgen die ook in Duitsland wordt toegepast. In Duitsland is de teelt van vezelhennep voorbehouden aan landbouwbedrijven die ook als zodanig geregistreerd zijn bij de overheid. In Nederland zou dit beleid ook toegepast kunnen worden.

De teelt van vezelhennep gebeurt met rassen die in de EU zijn toegelaten. De teler van vezelhennep is verplicht om in aanvulling op de gecombineerde opgave ook etiketten van de verpakking van het gebruikte zaaizaad naar RVO (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland) op te sturen, dit om te controleren dat gebruik is gemaakt van zaaizaad van vezelhennepassen die een officiële toelating hebben in de EU. Deze verplichting geldt op dit moment alleen voor percelen die gebruikt worden om betalingsrechten te verzilveren. Vlas en Hennep.NL stelt voor om deze verplichting door te trekken naar alle percelen met vezelhennep. De bovengenoemde beleidslijn zou vastgelegd moeten worden in het Opiumwetbesluit.

Het overleg over het bovengenoemde kon in 2017 niet met een positief resultaat worden afgesloten. De discussie met de overheid loopt door in 2018.

Een probleem waarmee het bovengenoemde ook een raakvlak heeft, is het vraagstuk van de productie van stof CBD uit de bladeren en bloemdelens van hennep. Van CBD is bekend dat het gunstige effecten kan hebben op de gezondheid. Het probleem in Nederland is dat de wetgeving onduidelijk is waardoor niet helder of de winning van CBD uit hennep is toegestaan of dat het strijdig is met bepalingen in de Opiumwet.

In 2017 ontvingen de beide Nederlandse vezelhennepverwerkers van de Inspectie Gezondheidszorg het dringende advies om de winning van hennepbladeren met het oog op de winning van CBD onmiddellijk te staken omdat dit in Nederland niet is toegestaan. Het zo ontstane knelpunt werd in 2017 niet opgelost, het overleg loopt door in 2018.

Huidig landbouwbeleid

In het kader van de directe inkomenssteun aan de landbouw dient de boer bepaalde vergroeningsmaatregelen te nemen. Eén daarvan is het inrichten van een ecologisch aandachtsgebied. Op voorstel van Vlas en Hennep.NL werd het in 2016 mogelijk om het ecologisch aandachtsgebied invulling te geven door middel van de teelt van hennep. Hiervoor is het duurzaamheidscertificaat vezelhennep in het leven geroepen, gebaseerd op een certificatieschema waarvan Vlas en Hennep.NL de eigenaar is. De belangrijkste voorwaarde is, dat de teelt van hennep zonder gewasbeschermingsmiddelen en zonder beregening wordt uitgevoerd.

Daarnaast moet er een contract zijn tussen de teler en de verwerker, waarin is vastgelegd dat de hennep teelt bedoeld is voor de productie van bio based materialen. Control Union Certifications is aangewezen als certificerende instelling. De beide Nederlandse hennepverwerkers maken gebruik van het schema.

Regelmatig vindt er met de overheid overleg plaats over de uitvoering van het schema. In 2017 deed Vlas en Hennep.NL het voorstel om de voorwaarden te verruimen in die zin dat de hennep teelt in het kader van het schema gecombineerd kan worden met de teelt van een groenbemester na een hoofdteelt, niet zijnde hennep. Dit voorstel werd door de overheid, te weten het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit – dat in 2017 werd ingesteld – zonder problemen aanvaard en het is vanaf 2018 van toepassing.

Toekomstig landbouwbeleid

Hier is de volgende vraag aan de orde: zal het toekomstig landbouwbeleid, na 2020, ruimte gaan bieden voor het bevorderen van teelten die hernieuwbare grondstoffen opleveren en op die manier ook een bijdrage leveren aan de opslag van CO₂?

Als aftrap voor de discussie over het EU landbouwbeleid na 2020 organiseerde de Europese Commissie in 2017 een openbare raadpleging. De relatie tussen het landbouwbeleid en het realiseren van klimaatdoelstellingen is een belangrijk thema in de discussie over het toekomstig landbouwbeleid.

Vlas en Hennep.NL heeft gebruik gemaakt van de bovengenoemde mogelijkheid om inspraak te leveren en een position paper opgesteld met de titel “Maatschappelijke diensten door vlas en hennep in relatie tot het landbouwbeleid van de Europese Unie na 2020”. In de position paper worden drie troeven van vlas en hennep belicht: het in stand houden en bevorderen van de biodiversiteit, het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen, en het behoud en de ontwikkeling van een economisch vitaal platteland.

Gewasbescherming

In de tweede helft van 2016 werd duidelijk dat ook voor 2017 nog geen reguliere toelating van een zaaizaadbehandelingsmiddel voor vlas te verwachten was. In de jaren daarvoor werd het inmiddels niet meer toegelaten middel Prelude 20F gebruikt. Besloten werd om opnieuw een vrijstelling aan te vragen voor twee nieuwe middelen, die samen het zelfde werkingspectrum hebben als de Prelude 20F: Apron XL en Beret Gold. Uiteindelijk resulteerde dit in een vrijstelling voor Beret Gold. De vlasteelt in België en Frankrijk kon wel beschikken over de beide middelen, de Nederlandse teler niet.

De bovengenoemde acties vonden plaats in nauwe samenwerking met Plantum, de brancheorganisatie van de zaaizaadsector. Mw. Gea Bouwman, de coördinator effectief middelenpakket, speelde daarbij een belangrijke rol.

BIJLAGE 1

Samenstelling Bestuur Vlas en Hennep.NL per 31 december 2017

lid	vertegenwoordiger van	functie
Martin Berg	hennepsteelt en -verwerking	
Bart Depourcq	zaaizaad vlas	
Kris Dewaele	vlasverwerking, België	
Albert Dun	hennepsteelt en -verwerking	
Robrecht Engels	vlasverwerking België	
Martin de Jager	vlasteelt	
Marion van Gremberghe – De Letter	vlasverwerking Nederland	
Karel van Looij	vlasverwerking Nederland	
Ton Wouda	zaaizaad vlas	secretaris/ penningmeester
Watze van der Zee	vlasteelt	voorzitter

Het bestuur wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris: David Kasse, werkzaam bij de Brancheorganisatie Akkerbouw

BIJLAGE 2

Samenvatting jaarrekening 2017

Lasten		Baten	
Algemeen		Contributie, subsidie	
Secretariaat, dienstverlening		Vlassector	20.162
BO Akkerbouw	28.848	Hennepsector	20.250
Congreskosten	1.585	Subsidie	0
Vergaderkosten, km vergoeding	4.918		
Accountant	1.632		
Internetkosten	423		
Vlasberichten	1.425		
Certificering hennep	0		
Bankkosten	64		
Resultaat	1.517		
Totaal algemeen	40.412	Totaal contributie, subsidie	40.412
Projecten			
Projecten vlas		Bijdragen	
CELC, lid secties teelt en verwerking	3.849	Vlassector	74.299
CELC, promotie	76.732		
Onderzoek	2.657		
Resultaat	- 8.939		
Totaal projecten vlas	74.299	Totaal bijdragen vlas	74.299
Projecten hennep		Bijdragen	
Eur. Ind. Hemp Ass.	230	Hennepsector	0
Congreskosten	0		
Resultaat	-230		
Totaal projecten hennep	0	Totaal bijdragen hennep	0
Totaal projecten	74.299		74.299
Totaal	114.711	Totaal	114.711
Resultaat	-7.651		